

Fullmäktige 20.04.2026

Fråga om hur Esbo stad kan främja behandlingen av de hemställningar som fullmäktige godkänt samt uppföljningen för att säkerställa verksamhetens verkningsfullhet

Beredning och upplysningar:
Majuri Jouni

fornamn.efternamn@esbo.fi
Telefon 09 816 21

Förslag

Föredragande
Stadsstyrelsen

Fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på ledamot Johanna Värmäläs m.fl. fråga 19.1.2026 om hur Esbo stad kan främja behandlingen av de hemställningar som fullmäktige godkänt samt uppföljningen för att säkerställa verksamhetens verkningsfullhet och konstaterar att frågan är slutbehandlad.

Behandling

Beslut

Redogörelse

Johanna Värmälä och 27 andra ledamöter lämnade 19.1.2026 en fråga om hur Esbo stad kan främja behandlingen av de hemställningar som fullmäktige godkänt samt uppföljningen av dem för att se till att de ger resultat.

I frågan konstateras bland annat att det är oklart hur hemställningarna framskrider i beslutsfattandet i Esbo stad och via den operativa ledningen, eftersom man inte följer upp hur hemställningarna framskrider och inte rapporterar om dem i staden. Frågan tar dessutom upp exempel på hemställningar som inte lett till vidare åtgärder.

Svar på frågan

Sammanfattning:

- Hemställningarna baserar sig inte på kommunallagen utan på att de är tillåtna enligt förvaltningsstadgan
- I juridisk litteratur konstateras att det inte anses sannolikt att hemställningarna förverkligas
- Godkända hemställningar skickas i Esbo enligt förvaltningsstadgans bestämmelser för kännedom till de nämnder och enheter inom stadskoncernen som berörs av hemställningarna

- För att förbättra uppföljningen och effekterna av hemställningarna i Esbo har man från februari 2026 börjat anteckna hemställningarna detaljerat för kännedom i stadsstyrelsen

Den juridiska bakgrunden till hemställningarna

I 28 § i kapitlet om fullmäktige i Esbo stads förvaltningsstadga konstateras följande:

”Fullmäktige kan efter att ha fattat beslut i ett ärende rikta en hemställan till stadsstyrelsen. En hemställan ska hänföra sig till det ärende som behandlas och inte stå i strid med fullmäktiges beslut eller innebära en ändring eller utvidgning av detta.”

En godkänd hemställan sänds för kännedom till de nämnder och enheter i stadskoncernen vilkas sektorer hemställan berör.

Vidare konstateras i 7 § 7 mom. i samma kapitel om hemställningar följande:

”De svar på motioner som fullmäktige godkänt och de hemställningar som fullmäktige gjort till svaren ska sändas för kännedom till de nämnder och enheter i stadskoncernen vilkas sektorer motionerna gäller. De godkända svaren med tillhörande hemställningar ska beaktas i beredningen av stadens verksamhetsplan och budget.”

Kommunallagen känner i sig inte alls till hemställningar.

Juridisk litteratur (Harjula Heikki, Prättälä Kari; Kuntalaki – tausta ja tulkinnat, Keuruu 2023, s. 647) tar ställning till hemställningar. Bland annat konstateras att fullmäktiges arbetsordningar sedan gammalt har innehållit bestämmelser om så kallade hemställningar (toivomusponsi). Lagen känner inte till sådana. I Kommunförbundets Mall för förvaltningsstadga används ordet ”åtgärdsmotion” (”toimenpidealoite”), som bättre beskriver innehållet. Fullmäktige kan efter att ha fattat beslutet godkänna en åtgärdsmotion som riktas till kommunstyrelsen och som ska anknyta till det ärende som behandlas och som inte får stå i strid med, ändra eller utvidga beslutet.

Genom åtgärdsmotioner styrs verkställigheten av fullmäktiges beslut eller begärs att kommunstyrelsen utreder ett ärende som avses i motionen och eventuellt bereder det för fullmäktige för beslut. De godkända åtgärdsmotionerna är i princip bindande för kommunstyrelsen på samma sätt som andra beslut av fullmäktige. I praktiken uppfattas dock de godkända åtgärdsmotionerna ofta som önskemål vars förverkligande anses osannolikt. Godkännande av en åtgärdsmotion (tidigare hemställan) betraktas som beredning och kan inte överklagas separat.

Förfarande i Esbo

I Esbo har man förfarit på det sätt som förvaltningsstadgan förpliktar till, det vill säga alltid efter fullmäktiges sammanträde har de hemställningar som godkänts sänts för kännedom till de nämnder och enheter inom stadskoncernen som berörs av hemställningen samt alltid också till koncernförvaltningens enhet för finansiering och ekonomi.

De organ och enheter som nämns ovan kan, med beaktande av hemställningarnas juridiska karaktär och efter egen prövning, eventuellt bidra till att de godkända hemställningarna förverkligas.

Åtgärder för att förbättra behandlingen och uppföljningen av godkända hemställningar

Efter fullmäktiges sammanträden övervakar stadsstyrelsen lagenligheten i fullmäktiges beslut i enlighet med 96 § i kommunallagen. I detta sammanhang finns protokollet från fullmäktigemötet till påseende bland stadsstyrelsens möteshandlingar, och de godkända hemställningarna har därigenom kommit till stadsstyrelsens kännedom.

För att förbättra uppföljningen och effekterna av hemställningarna i Esbo har man från februari 2026 börjat anteckna hemställningarna detaljerat för kännedom i stadsstyrelsen / börjat räkna upp dem i stadsstyrelsens föredragningslista i samband med ärendet om övervakning av lagenligheten.

En godkänd hemställan sänds enligt förvaltningsstadgan vidare för kännedom till de nämnder och enheter i stadskoncernen som berörs av hemställningarna.

Beslutshistoria

Stadsstyrelsen 30.3.2026 § 106

Förslag

Föredragande
Stadsdirektör Kai Mykkänen

Fullmäktige antecknar redogörelsen för kännedom som svar på ledamot Johanna Värmäläs m.fl. fråga 19.1.2026 om hur Esbo stad kan främja behandlingen av de hemställningar som fullmäktige godkänt samt uppföljningen för att säkerställa verksamhetens verkningfullhet och konstaterar att frågan är slutbehandlad.

Behandling

Eftersom Mykkänen hade förhinder föredrogs ärendet av Isotalo.

Beslut

Stadsstyrelsen:
Föredragandens förslag godkändes enhälligt.

Beslutshistoria

Bilaga

Tilläggsmaterial

- Valtuustokysymys Miten Espoo voi edistää valtuustossa hyväksytyjen toivomusten käsittelyä ja seurantaan toiminnan tuloksellisuuden vahvistamiseksi, Johanna Värmälä + 27 kvalt.

För kännedom